

Κυρίες και κύριοι,
Φίλες και φίλοι,

Λυπάμαι που δεν βρίσκομαι σήμερα μαζί σας. ■ Είμαι μέλος της Action Group for European Democracy και σήμερα πραγματοποιείται εκδήλωσή της στις Βρυξέλλες στην οποία και συμμετέχω. ■ Στην παρέμβασή μου θα υποστηρίξω τη θέση, ότι η ανάκαμψη από την κρίση απαιτεί και πολιτικές απαντήσεις, ■ διαφορετικά η κρίση πολύ σύντομα θα επαναληφθεί.

Πρώτα απ' όλα μερικές αναγκαίες διαπιστώσεις:

Η κρίση έδειξε ότι η διεθνής οικονομία καθορίζεται από παγκόσμιες εξελίξεις τόσο σε καλούς όσο και σε κακούς καιρούς. ■ Έδειξε ότι δεν υφίσταται ένας παγκόσμιος μηχανισμός για τη διαχείριση της κρίσης και την μακροπρόθεσμη ανάκαμψη των οικονομιών. ■ Διαπιστώνεται επίσης ότι οι αγορές είναι πολύ πιο συνδεδεμένες μεταξύ τους απ' ό,τι είναι οι εποπτικοί τους οργανισμοί, οι κρατικές αρχές και οι πολιτικές των διαφόρων κρατών. ■ Η παγκοσμιοποίηση αποτέλεσε κινητήριο μοχλό για την επέκταση των αγορών και δεν οδήγησε σε αντίστοιχη επέκταση των παρεμβάσεων των κυβερνήσεων ή των ρυθμιστικών αρχών. ■ Οι συνεργασίες μεταξύ των κυβερνήσεων κατά κανόνα υποβοήθησαν την απελευθέρωση των αγορών. ■ Τώρα ήρθε όμως η στιγμή τα κράτη να στρέψουν την προσοχή τους στη ρύθμιση και στον έλεγχο των διεθνών συναλλαγών. ■ Οι μέχρι τώρα πολιτικές απαντήσεις των κρατών στην κρίση υπήρξαν ιδίως εθνικές. ■ Η διεθνής συνεργασία ήταν υποτονική ακόμα και στη σύνοδο των G20. ■ Χρειάζεται παγκόσμια δράση γιατί η κατάρρευση των

παγκοσμιοποιημένων αγορών αποτελεί αυτή καθ' εαυτή μια απειλή για τις οικονομίες και τις κοινωνίες μας. ■

Τι πρέπει να γίνει: ■

Οι αγορές κεφαλαίου και γενικά ο χρηματοπιστωτικός τομέας πρέπει να υπαχθούν σε ενιαίο ρυθμιστικό έλεγχο τόσο στο εσωτερικό κάθε χώρας όσο και διεθνώς. ■ Ένα κοινό σύνολο ρυθμιστικών προδιαγραφών είναι απαραίτητο, ■ ώστε στην παγκοσμιοποιημένη αγορά να ισχύουν παγκοσμιοποιημένοι όροι λειτουργίας. ■ Η ύπαρξη παγκοσμίων προδιαγραφών υποβοηθά τη δημιουργία παγκοσμίων αρχών για την τήρησή τους, ■ μια διεθνή διακυβέρνηση, η οποία είναι εντελώς απαραίτητη. ■ Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) είναι μία τέτοια διεθνής αρχή. ■ Αλλά παρεμβαίνει μόνον για να επαναφέρει στην τάξη τις αδύναμες οικονομικά χώρες που υπερδανείζονται και όχι τις αναπτυγμένες χώρες, ■ όπως οι ΗΠΑ, ■ που επίσης υπερδανείζονται και συμβάλλουν έτσι στις ανισορροπίες του παγκόσμιου οικονομικού συστήματος. ■ Στη σύνοδο των G20 δόθηκαν στο Δ.Ν.Τ. τα χρηματικά μέσα για να αναπτύξει τις δραστηριότητές του, ■ αλλά δεν προωθήθηκε αποτελεσματικά μια αλλαγή του ρόλου του. ■ Το νέο όργανο, που δημιουργήθηκε το Financial Stability Board (Συμβούλιο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας) αποτελεί ένα βήμα, ■ το οποίο θα πρέπει να συνδυαστεί με συγκεκριμένες πολιτικές δράσεις. ■ Διαφορετικά θα είναι μια υπόσχεση χωρίς συνέχεια. ■

Υπάρχουσες παγκόσμιες οργανώσεις θα πρέπει να αναμορφωθούν με πολιτικά κριτήρια. ■ Τα καταστατικά τους όπως εκείνα του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου και της Διεθνούς

Τράπεζας θα πρέπει να παραχωρήσουν δικαιώματα και στις αναπτυσσόμενες χώρες. ■ Επίκεντρο της εντολής που έχουν θα πρέπει να είναι εφεξής η ανάκαμψη με όρους που επιτρέπουν την ανάπτυξη με περιορισμό των ανισοτήτων. ■ Θα πρέπει επιτέλους να αναρωτηθούμε γιατί να μην φορολογούνται τα κέρδη των διεθνών κεφαλαίων για να δημιουργηθεί ένα παγκόσμιο ταμείο για την παγκόσμια οικονομική σταθερότητα; ■ Να συμφωνήσουμε σε διεθνές επίπεδο ότι οι τόκοι που αποκομίζουν τα διεθνή κεφάλαια θα πρέπει να φορολογούνται εφ' όσον υπερβαίνουν ορισμένο ύψος. ■ Η φορολόγηση των χρηματοπιστωτικών κερδών της παγκοσμιοποιημένης αγοράς θα μπορούσε να αποτελέσει μέσο, για να ενισχύσουμε παγκόσμιες σταθεροποιητικές πρωτοβουλίες, το δρόμο για μια νέα σταθερή παγκόσμια τάξη. ■

Η κρίση επιβάλλει την αύξηση της δημοσιονομικής δαπάνης, ■ διότι τα κράτη είναι οι μόνοι φορείς που μπορούν τώρα να δημιουργήσουν ζήτηση. ■ Η δημοσιονομική επέκταση θα αυξήσει το παγκόσμιο δημόσιο χρέος. ■ Η εξέλιξη αυτή μπορεί να προκαλέσει έναν υψηλό και εκτεταμένο πληθωρισμό, που θα αρχίσει να φαίνεται με την ανάκαμψη και μπορεί να τη ματαιώσει. ■ Η δημοσιονομική επέκταση θα πρέπει γι' αυτό να καθοδηγηθεί προς επενδύσεις που εξασφαλίζουν παγκόσμια μεγέθυνση. ■ Η εθνική και μόνο επένδυση δεν επαρκεί για μονιμότερη παγκόσμια ανάπτυξη. ■ Τα διεθνή δημόσια αγαθά πρέπει να αποτελέσουν προτεραιότητα. ■ Διεθνείς υποδομές έχουν τον χαρακτήρα δικτύων, αφορούν όλους, συμβάλλουν στην πρόοδο σε όλες τις χώρες. ■ Η προστασία του περιβάλλοντος, η παγκόσμια αντιμετώπιση των προβλημάτων υγείας, η παγκόσμια επέκταση της γνώσης συναρτημένη με εκπαίδευση, η διαχείριση της

ενέργειας και η διανομή της, οι μεταφορές αποτελούν παραδείγματα θεμάτων που συνδέονται με διεθνή δίκτυα. ■

Η Ευρωπαϊκή Ένωση ανέπτυξε βαθμιαία στη διάρκεια της κρίσης μια δυναμική αντίδραση που οδήγησε στην αποδοχή από τα κράτη μέλη ενός κοινού τρόπου αντιμετώπισής της αλλά δεν οδήγησε και σε κοινές δράσεις. ■ Τα κράτη διατήρησαν για τον εαυτό τους χάρη στην αρχή της διακυβερνητικής συνεργασίας το δικαίωμα των δράσεων που τα αφορούν. ■ Η κρίση ανέδειξε έτσι τις αδυναμίες της διακυβερνητικής προσέγγισης και την ανάγκη μιας οικονομικής διακυβέρνησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση. ■ Η οικονομική διακυβέρνηση, που σήμερα δεν είναι αποδεκτή, θα πρέπει να επιδιωχθεί είτε μέσα από τους υπάρχοντες θεσμούς είτε με νέες μορφές συνεργασίας. ■

Η κρίση προκαλεί εκτεταμένη ανεργία και ανθρώπινη δυστυχία. ■ Η ανάκαμψη και η σταθερότητα δεν αποτελούν απλώς οικονομικούς στόχους αλλά τις βάσεις μιας απόλυτα αναγκαίας κοινωνικής προσέγγισης των προβλημάτων. ■ Η μείωση των ανισοτήτων πρέπει να επιδιωχθεί με τις πολιτικές για την ανάκαμψη. ■ Οι κανόνες που ισχύουν μέχρι τώρα θα πρέπει να αλλάξουν εάν οι ιδιωτικές επιχειρήσεις αναλάβουν και πάλι τη διαχείριση των πλεονασμάτων που παράγονται από την εργασία του κοινωνικού συνόλου. ■ Εάν δεν συμβεί αυτό τότε και πάλι θα συγκεντρώσουν όλο και περισσότερα κέρδη διευρύνοντας τις κοινωνικές ανισότητες. ■

Κυρίες και κύριοι,
Φίλες και φίλοι,

Η πρόκληση για τη σοσιαλδημοκρατική πολιτική σε σχέση με την κρίση είναι αντίστοιχη εκείνης που έχει να αντιμετωπίσει στις ανεπτυγμένες χώρες όλου του κόσμου. ■ Χρειάζεται να καθορίσει τη σωστή ισορροπία ανάμεσα στην επιχειρηματική ελευθερία των πολιτών και τον έλεγχο της οικονομίας από την πολιτεία ώστε να εξασφαλίζεται ανάπτυξη με κοινωνική δικαιοσύνη. ■

Η κρίση δεν επέφερε, ■ όπως ισχυρίζονται μερικοί, ■ μια ιδεολογική τομή που ανατρέπει ριζικά την μέχρι τώρα θεώρηση του ρόλου της αγοράς και αναδεικνύει πια την κρατική εξουσία ως πρωταγωνιστή των διεθνών οικονομικών εξελίξεων. ■ Τόσο η αγορά όσο και το κράτος έχουν να παίξουν ρόλους που είναι μεταξύ τους συμπληρωματικοί. ■ Το πλεονέκτημα της αγοράς είναι ότι επιτρέπει την ανάπτυξη ιδεών, την παραγωγή και διάθεση προϊόντων, τη δημιουργία απασχόλησης. ■ Το πλεονέκτημα του κράτους είναι ότι μπορεί να θεσμοθετεί κανόνες, ■ να χρηματοδοτεί υποδομές, που κανείς άλλος δεν θα μπορούσε, ■ να εποπτεύει και να ελέγχει. ■ Το κράτος ήταν και παραμένει σημαντικός συντελεστής της υπάρχουσας οργάνωσης της κοινωνίας, ακόμη και των αγορών. ■ Ο ρόλος του δεν αναδείχθηκε τώρα για πρώτη φορά. ■ Οι χρηματοπιστωτικές αγορές αναπτύχθηκαν με τη συγκατάθεση του κράτους. ■ Τα κράτη τις χρησιμοποίησαν για να καλύψουν τις ανάγκες τους σε δανεισμό και επενδύσεις. ■ Οι μεγαλύτεροι δανειστές των ΗΠΑ που κατέχουν αμερικανικά χρεόγραφα είναι κράτη, ■ η Κίνα, η Σαουδική Αραβία, οι χώρες της νοτιοανατολικής Ασίας. ■ Η

ιδεολογία που καθοδήγησε τα κράτη στα σχέδια διάσωσης δεν επαγγέλλεται ούτε την κατάργηση του καπιταλισμού ούτε του χρηματοπιστωτικού καπιταλισμού. ■ Οι χρηματοπιστωτικές αγορές θα εξακολουθήσουν να υπάρχουν. ■ Η νέα φάση εξέλιξής τους θα είναι συνέχεια του παρελθόντος τους. ■ Αλλά οι αγορές δεν θα μπορούν πια να νομιμοποιούν το αίτημα για πλήρη και ανέλεγκτη ελευθερία που είχαν άλλοτε. ■ Έθεσαν σε κίνδυνο την παγκόσμια οικονομική οργάνωση και ανάγκασαν έτσι την παγκόσμια κοινότητα να παρέμβει. ■

Η πολιτική γενικά και ιδίως η σοσιαλδημοκρατική πολιτική οφείλουν να επιβάλουν σε παγκόσμιο επίπεδο νέους κανόνες λειτουργίας των χρηματοπιστωτικών αγορών. ■ Είναι υποχρεωμένες να καθιερώσουν αρχές που θα κατοχυρώνουν τη διαφάνεια, την πληροφόρηση, τον έλεγχο των κινδύνων, τη δημόσια λογοδοσία των χρηματοπιστωτικών οργανισμών, κώδικες συμπεριφοράς, την προστασία των πολιτών και τη λειτουργία του παγκόσμιου χρηματοπιστωτικού συστήματος σε τρόπο, ώστε να ελαχιστοποιούνται οι κίνδυνοι για τα κράτη και τους λαούς τους. ■ Κυρίως όμως οφείλουν να επιδιώξουν οι χρηματοπιστωτικές αγορές να μην παράγουν πλούτο μόνο για τους κεφαλαιούχους αλλά να συμβάλουν προπαντός στην ευημερία με κοινωνική δικαιοσύνη των πληθυσμών της υφ'ηλίου. ■